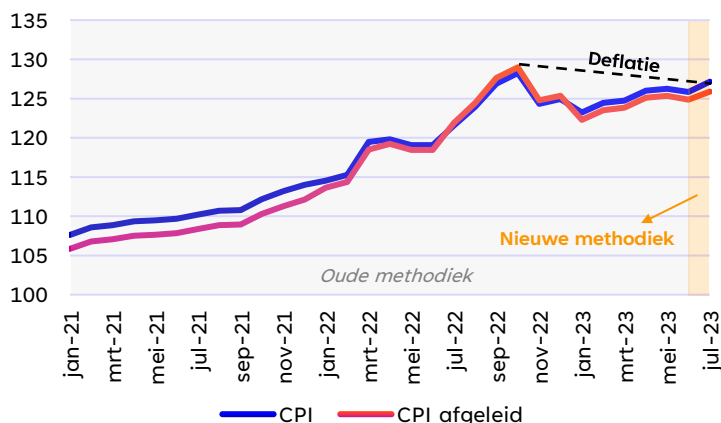

Nieuwsflits – Deflatie op de loer

Inflatie is momenteel een veelbesproken onderwerp. De prijzen bevinden zich op historische hoogtepunten, en het CBS rapporteert maandelijks nog steeds over aanhoudende inflatie. Toch is er in de komende maanden óók kans op deflatie. Hoe zit het precies met de inflatie en wat is het gevolg voor Nederlandse pensioenfondsen?

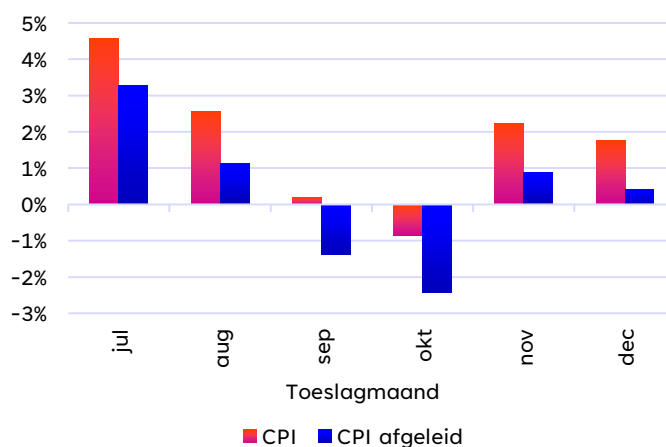
Sinds juni 2023 hanteert het CBS een nieuwe methode voor het meten van energieprijzen. Die energieprijzen wegen zwaar mee in de vaststelling van de consumentenprijsindex (hierna: CPI). Daarbij heeft het CBS aangegeven dat de CPI-cijfers, ook wel het prijspeil genoemd, niet met terugwerkende kracht aangepast worden. Een groot aantal pensioenfondsen baseert de toekenning van toeslagen aan deelnemers op de prijsinflatie, die doorgaans jaar op jaar gemeten wordt. De prijsinflatie wordt berekend door de CPI van een specifieke maand (bijvoorbeeld oktober) te vergelijken met de CPI van één jaar ervoor. De wijziging van de CPI-methodiek heeft dus invloed op de toeslagmaatstaven. Pensioenfondsen komen niet onder de wijziging naar de nieuwe methodiek uit.

De grafiek links toont de CPI-cijfers onder de oude methodiek (tot en met mei 2023) en onder de nieuwe methode (na mei 2023). Historisch gezien zijn de CPI-cijfers relatief hoog. Voor de toeslagmaanden september en oktober is er – bij een gelijkblijvend prijspeil – momenteel sprake van **deflatie**. Dit betekent dat de meest recente CPI-cijfers van juli 2023 onder het niveau van september en oktober 2022 liggen.

Veel pensioenfondsen stellen de definitieve toeslagmaatstaf voor het daaropvolgende jaar in de tweede helft van het jaar vast. De definitieve CPI-cijfers van deze toeslagmaanden en de resulterende toeslagmaatstaven zijn voor veel fondsen derhalve nog onbekend.

De grafiek rechts geeft per toeslagmaand de hoogte van de toeslagmaatstaf weer op basis van de meest recent gepubliceerde CPI-cijfers van juli 2023. Dit betreft de procentuele verandering van de CPI-cijfers per toeslagmaand 2022 ten opzichte van de meest recente CPI-cijfers van juli 2023. In de grafiek is te zien dat er voor de toeslagmaanden september en oktober momenteel sprake is van **deflatie**. De definitieve hoogte van de weergegeven toeslagmaatstaven hangt af van de CPI-cijfers die de komende maanden nog gepubliceerd gaan worden.

Als de CPI-cijfers de komende maanden dalen, is het mogelijk dat voor veel pensioenfondsen de toeslagmaatstaf van dit jaar negatief is. Voor de toeslagmaand oktober is er zelfs bij een gelijkblijvende en licht stijgende CPI (afgeleid) sprake van deflatie.

Fondsbeleid in het kader van deflatie

In het kader van de Wet Toekomst Pensioenen (WTP) maken pensioenfondsen veel berekeningen. Deflatie speelt hierbij een grotere rol dan voorheen. Conform het advies van de Commissie Parameters 2022 moet er bij de vaststelling van de netto-profijteffecten worden gerekend met de Q-set; een set aannames ten aanzien van rendement, rente en inflatie. Het uitgangspunt van deze set is risiconutraliteit. Kenmerkend aan de Q-set zijn de relatief vaak voorkomende deflatiescenario's ten opzichte van bijvoorbeeld de P-set (de realistische set). Wij adviseren pensioenfondsbesturen daarom na te denken over hoe er wordt omgegaan met deflatie in het kader van toeslagverlening en dit vast te leggen in de fondsdocumenten. Op die manier kunnen de berekeningen op een adequate manier vormgegeven worden. Het bestuur kan hierbij denken aan de volgende vraagstukken rondom de toeslagverlening:

1. Wordt de toeslagachterstand bij deflatie al dan niet gecorrigeerd?
2. Wordt er al dan niet rekening gehouden met deflatie bij de te verlenen toeslag in de toekomst?

1. Verwerken in de toeslagachterstand

Een jaar met deflatie zal zorgen voor een daling van de toeslagachterstand of een lagere toekomstige toeslagverlening. Het compenseren van inflatie in enig jaar in de toeslagachterstand is enkel mogelijk als een individu daadwerkelijk een toeslag heeft gemist in het verleden en kan fiscaal gezien niet op collectief niveau plaatsvinden. Dit vereist dat per individu de toeslagachterstand wordt bijgehouden en daarin dan ook de deflatie wordt meegenomen. Bij het inhalen van de toeslagachterstanden wordt de complexiteit daardoor enorm verhoogd.

2. Verwerken in toekomstige toeslag

Het is fiscaal mogelijk om op collectief niveau een jaar met deflatie te compenseren in toekomstige toeslagverlening. Bijvoorbeeld: als in een jaar de inflatie -2% is en de inflatie in het opvolgend jaar is 5%, wordt de toeslagmaatstaf vastgesteld op 3% voor dit opvolgend jaar. Het fonds benut dan niet de volledige wettelijke ruimte voor toeslagverlening.

Wij adviseren Nederlandse pensioenfondsen om een besluit te nemen over de verwerking van negatieve inflatie (deflatie) in de vaststelling van de toeslagverlening

Wilt u meer weten over inflatie en deflatie en de impact hiervan op uw pensioenfonds? Of wilt u met ons hierover van gedachten wisselen? Neem dan contact op met:

Clair Wijtkamp
clair.wijtkamp@sprekels.nl
06 – 83 85 98 29

Teie Dam
teie.dam@sprekels.nl
06 – 82 09 65 60